

Azok a kilencvenes évek

VISSZHANG - LXVI. évfolyam, 30. szám, 2022. július 29.

Sokan sokszor elmondták, az ellenzéki politika egyik fő problémája, hogy fontos stratégiai kérdések nincsenek megvitatva. Hogy a szlogenek alatti gondolati felépítmény hiányzik, a stratégiai gondolkodást nem tudjuk kiváltani Orbán Viktor kritizálásával és a nyugati minták kritikátlan másolásával. Donáth Anna, a Momentum EP-képviselője több ilyen tartalmú publicisztikát írt a negyedik kétharmad után. Szerintem nagyrészt helyesen tette ezt. Ezért is lepett meg Berg Dániel momentumos politikus *Az erős unió védelmében* című válaszcikke (ÉS, 2022/29.).

Talán az ÉS olvasói is látják, hogy a fiatal generációknál visszatért a kilencvenes évek divatjának sok eleme: a bő szárú farmer, a haspóló, a velúr vagy a platformos magassarkú. Hasonló ehhez a trendhez Berg Dániel válaszcikke is: olvashattuk volna 1996-ban is, retró. Csak sajnos a divattal ellentétben itt még újraértelmezést sem nagyon látunk. Most, hogy én is visszaszemélyeskedtem, és ő megvádolt azzal, hogy eltévelyedtem a történelem egy helyes irányától, jöjjön az érdemi vita.

Berg azt írja: *„[A]ki nem üdvözli a német-francia barátságot, és figyelmen kívül hagyja a tényt, miszerint lassan nyolcvan éve tart a Pax Europaea, azaz béke honol az európai közösségre szavazó országokban, az semmit sem tanult kontinensünk történelméből.”*

Ez egy érdemi kérdés: teremtett-e az unió maga békét az európai kontinensen? Ha azt nézzük, hogy az EU létrejötte óta volt-e hadviselő fél EU-s tagállam, az a válasz, hogy nem teremtett békét. Franciaország, Nagy-Britannia és rengeteg más tagállam is háborúzott vagy a volt gyarmati világukban, vagy akár azóta az úgynevezett „terrorellenes háborúban”. Ha az a kérdés, hogy Európában folyt-e háború az EU megalakulása óta, akkor is az a válasz, hogy igen, gondoljunk a Jugoszlávia felbomlása utáni háborúkra, vagy akár arra a háborúra, ami most folyik a szomszédban. Az valóban igaz, hogy az EU tagállamai között az EU területén nem folyt háború, de szerintem téves, hogy ennek az EU lenne az oka. Legalább gondoljuk végig azt az értelmezést, hogy ez 1945–1990 között azért volt így, mert a két világhatalmi pólus más kontinenseken folytatta a proxyháborúit, azóta pedig nem a Pax Europaea miatt van, hanem a Pax Americana miatt. Reméljük, nem kerül sor háborúra, de ehhez a reményhez hasznosabb a jó elemzés. Az pedig azt mondhatja velem, hogy katonai elrettentő ereje a NATO-nak van, és az hozott békét erre a kontinensre, akkor is, ha nem minden EU-tagállam NATO-tagállam.

Berg beszél arról, hogy *„a május 9-én lezárult, egyéves konferencia során a polgárok a részvételi demokrácia jegyében fejthették ki elvárásaikat az EU-val szemben”*. Ez csodálatosan hangzik, mégsem érzem a bizonyosságot, hogy a magyar, a litván, a portugál vagy a ciprusi választópolgárok is bevonva érezhették magukat. Ez nagyot ment a brüsszeli buborékban, amúgy senkinek sem keltette fel a figyelmét. Ami önmagában nem feltétlenül baj, de rávilágít arra, hogy az EU föderalizálása sokszor látszik egy felvilágosult abszolutista projektnek. Van olyan tagállam, amelynek szuverén népe a lisszaboni szerződésről újra kellett hogy szavazzon, mert először nem szavazták meg a szerződéstervezetet. Von Der Leyen bizottsági elnökségéről senkinek sem volt lehetősége kinyilvánítania a véleményét, mégis ő lett a bizottság elnöke.

Összességében az a gondom Berg írásának moralizálásával, hogy nem segíti a vitát. És én úgy tudtam, a Momentum ebben érdekelt. Lehet, hogy igaz az a kritika a szöveggel szemben, hogy túl statikusan és strukturalistán látom az EU helyzetét. Az is lehet, hogy közhelyeket írtam. De engem az motivál, hogy valamilyen módon megértsük, milyen hazánk helyzete az EU-ban, és olyan választ adjunk a Nyugatban csalódott szerető dühével vitatkozó Fidesszel szemben, ami a választópolgárok számára is a realitásokat

tükrözi. A békeharc skandalása, az „európai értékek” könnyes szemmel való emlegetése és a konvergenciadiskurzus 1996-os állapotában történő ortodoxiává emelése azt éri el, hogy ne maradjon vita az ellenzéki oldalon hazánk helyéről. És az senkinek sem jó.